

۳۵:-- مجلس شورای ملی در موقع افتتاح هر یک از ادوار خود خطاباً به پیشگاه پادشاهی عرض و تبیین داده و از طرف قرین الشرف همایونی مجاب میگردد.

۳۶:-- ابتداءً اعضای شاملهٔ مجلس به ترتیب مذیله سوگند یاد مینمایند و قسم نامه را امضا میکنند.

قسمنامه

۳۷:-- ما امضا کنندگان ذیل از جهت اعتمادیکه ملت و حکومت بر ما نموده بخداوند عظیم و قرآن کریم سوگند مینمائیم که برای ملت و حکومت خود صادق میباشیم.

۳۸:-- اعضای مجلس شورای ملی در اظهار رأی در مجلس شورا بحضور جمیع وکلا آزاد و از هرگونه اعتراض مصئونند.

۳۹:-- کافهٔ مذاکرات مجلس شورای ملی بیاعتیکه نتیجهٔ آن بمنصهٔ اجرا گذارده میشود علنی است، نمایندگان جرائد و معاینه کنندگان در تحت قیودات اصولنامهٔ داخلی مجلس تنها حق حضور و استماع مذاکرات را دارند.

وظایف

۴۰:-- مجلس شورای ملی امورات داخلی خود را مثل انتخاب رئیس اول و ثانی و هیئت تحریر و سائر اجزا و اصول مذاکرات و شعبات و غیره بر اساس اصول نامهٔ داخلی دائر خواهد کرد.

۴۱:-- کلیه اصولات و ضوابطیکه وضع موجودیت آن برای تشیید مبانی حکومت و انتظام امور مملکتی لازم باشد به تصویب مجلس شورای ملی میرسند.

۴۲:-- تسویهٔ امورات مالی رد یا قبول عوارض و فروعات و هم ممیزیهای جدیده که دولت اقدام نماید بتصویب مجلس خواهد بود.

۴۳:-- تدقیق و تصویب بودجهٔ مملکت بعد از ترتیب و پیشنهاد وزارت مالیه از وظایف شورای ملی است.

۴۴:-- وضع اصولنامهٔ جدید یا تغییر و فسخ قوانین مقرره بتصویب شورای ملی صورت خواهد گرفت خواه لزوم آن از مجلس عنوان و خواه از طرف وزرا اظهار شده باشد.

۴۵:-- تصویب امتیاز، تشکیل کمپانی ها و شرکت های عمومی از هر قبیل و بهر عنوان که باشد از طرف شورای ملی خواهد شد.

۴۶:-- عقد مقاولات و معاهدات اعطای امتیازات (انحصار) اعم از تجارتي و صنعتی و فلاحتی و غیره خواه از طرف داخله باشد یا خارجه بتصویب مجلس شورای ملی میرسد.

۴۷:-- استقراض دولتی اعم از اینکه از داخله یا خارجه بهر عنوان و اسم باشد باطلاع و تصویب مجلس شورای ملی کرده خواهد شد.

۴۸:-- تمدید خط آهن و شوسه، به پول دولت و یا بخرچ شرکت و کمپانی های داخلی و یا خارجی، تماماً وابسته بتصویب مجلس شورای ملی است.

۴۹:-- مجلس شورای ملی حق دارد که در اوقات لازمه عریضه به پیشگاه همایونی تقدیم دهد، اما تقدیم این عریضه بهمه حال بتوسط هیئتی مرکب از رئیس و شش نفر اعضا که سایر طبقات از بین خود انتخاب میکنند؛ خواهد بود و وقت شرفیابی حضور هم اولاً توسط وزارت دربار استیذان میشود.

۵۰:-- وزرا برای استماع مذاکرات در جلسات مجلس شورای ملی حضور بهم رسانده میتوانند و نیز حقدارند که در صورت لزوم به استجازه رئیس مجلس برای مذاکره و تدقیقات امور توضیحات بدهند، در مجلس برای حضور وزرا موضع معینه میباشد.

۵۱:-- هرگونه قوانین جدید که بوضع آن احتیاج حس شود و از طرف وزارت تجویز و انشا گردیده توسط وزرا یا صدراعظم به مجلس شورای ملی اظهار میشود و بعد از تصویب مجلس بصره پادشاهی مزین گشته قابل التعمیل میگردد.

۵۲:-- لزوماً رئیس مجلس میتواند که شخصاً یا به پیشنهاد ده نفر از اعضای مجلس و یا وزیری بدون حضور نمایندگان جراید و معاینه کنندگان، اجلاس محرمانه تشکیل دهد و نیز میتواند انجمن محرمانه مرکب از یکعده منتخبین اعضای مجلس که اعضای سائره مجلس حق دخول در آن نداشته باشند ترتیب نماید مگر نتیجه انجمن یا اجلاس محرمانه وقتی مرعی خواهد بود که در هر دو صورت مسئله مبحوث عنها بحضور سه ربع از منتخبین مطرح مذاکره شده و باکثریت آرا قبول شده باشد، در صورتیکه مطلب در انجمن محرمانه قبول نشود در مجلس عنوان نخواهد شد و مسکوت عنه خواهد ماند.

۵۳:-- در صورتیکه مجلس محرمانه بخواهش رئیس دائر شده باشد اگر از مذاکرات را تا اندازه مناسب باطلاع عموم برساند اختیار دارد؛ اما اگر تشکیل مجلس به تقاضای وزیری بوده است در آنصورت افشای مذاکرات هم وابسته باجازه خود وزیر خواهد بود.

۵۴:-- وزرا مطلب اظهار نمودگی خود را ولو هر قدر بروی مباحثه شده باشد حق دارند که از مجلس مسترد کنند اما اگر اظهار ایشان بخواهش مجلس بوده است برای استرداد مطلب موافقت مجلس هم شرط است.

۵۵:-- اگر لایحه اظهار نمودگی وزیری را مجلس قبول ننماید با ملاحظات خود عودت خواهد داد، این لایحه وقتی بمجلس ثانیاً اظهار خواهد شد که وزیر ملاحظات مجلس را رد یا قبول نماید.

۵۶:-- اظهار رای از طرف اعضای مجلس شورا ملی راجع به تردید یا قبول مطلب واضح و بالتصریح میشود، و هیچکس نمیتواند ایشانرا بدادن رای خویش تحریص یا تهدید نماید اظهار رد یا قبول اعضای مجلس به علامات ظاهری امثال ورقه سیاه و سفید بوده محل ادراک و افادات نمایندگان جراید و معاینه کنندگان خواهد بود.

عنوان مطلب از طرف مجلس

۵۷:-- هر یک از مطالبیکه از طرف اعضای مجلس عنوان میشود آنوقت قابل مذاکره خواهد بود که اقلأ ربع اعضا مذاکره مطلب مذکور را تصویب بدارند درینصورت عنوان مذکور کتباً به رئیس مجلس تقدیم میشود و اگر رئیس مجلس آن لایحه را بدو در انجمن تحقیق تحت تدقیق بگیرد میتواند.

۵۸:-- یک عده از اعضای شورای ملی که بانتخاب سائر اعضا و تصویب رئیس شوری منتخب و تجزیه میشود بنام (انجمن تحقیق) سنجش های ابتدائی مسائل وارده شوری را بدقت نموده از آنجمله مواد قابل الذکر مجلس را همراه یک لایحه نظریه خود ها برنئیس مجلس پیش میدارند و باجازه رئیس مطرح مذاکره میشود.

و موادیکه اکمال بخواد یا مذاکره مجلس را ایجاب نکند با اسباب موجب آن از طرف رئیس بوزارت منسوبه اش اعاده میشود، اعضای انجمن تحقیق اقلأ ده نفر خواهد بود.

۵۹:-- مطالبی که نظر باصل (۵۷) در مجلس عنوان میشود اگر متعلق بیکی از وزرا باشد در وقت مذاکره و تدقیق لایحه مذکوره چه در انجمن تحقیق و یا در مجلس، باید به وزیر متعلقه اش خبر داده شود که شخصاً خودش حاضر شود و یا معین خود را بفرستد و یک نقل لایحه و ضمایم آنرا باید مجلس قبل از احضار وزیر و یا معین برای مستوفیت شان از ده الی پانزده روز باسننای مطالب ضروری بوزارت منسوبه ارسال دارد.

۶۰:-- در صورتیکه وزیر بنابر کدام مصلحتی در مطالب معنون از طرف مجلس موافقت نتواند لازم است معاذیر خودش را مواجهاً تصریح و مجلس را قانع بسازد.

۶۱:-- وزیریکه مجلس شورای ملی از وی توضیحات بطلبد، از جواب ناگزیر و مسئول است و بدون عذر موجهه و علاوه از اقتضا بتعویق و تأخیر جواب هم مجاز نیست- الا در صورتیکه مطالب محرمانه در اختفای آن برای یک مدت صلاح ملت و دولت باشد، اما بعد موعده معینه بابر از مطلب مذکور بحضور مجلس مکلف است.

۶۲:-- عرض شخصی افراد تبعه که بدوائر رسمیه تا مرکز وزارت منسوبه غور آن نشود ذریعه وکیل محلی خود شامل مجلس شوری عرض و استغاثه کرده میتوانند، از ریاست شوری اینقسم عرائض برای غور و تحقیق بمقام صدارت فرستاده میشود.

۶۳:-- در وقت رحلت پادشاه، اگر مجلس شورای ملی تعطیل باشد حتماً انعقاد خواهد شد و انعقاد مجلس از فوت پادشاه باید زیاده از بیست روز معطل نشود.

۶۴:-- قبل از رحلت پادشاه اگر دوره وکالت وکلا تمام شده باشد و در موقع رحلت دیگر وکلا معین نگردیده باشند، مجلس بوجود وکلای دوره سابقه انعقاد میشوند.

۶۵:-- موادیکه در مجلس شورای ملی تصویب میشود، باید باحکام دین مبین اسلام و سیاست مملکت مخالفت نداشته باشد.

۶۶:-- مصوبات و قرارهای مجلس شوری بالعموم بعد از امضای ذات شاهانه در موقع اجرا گذارده میشود.

مجلس اعیان

۶۷:-- مجلس اعیان مرکب است از اشخاص تجربه کار و با بصیرت که رأساً از طرف قرین الشرف پادشاهی انتخاب و تعیین میشوند، مرکز انعقاد آن کابل است.

۶۸:-- تصویب اصولات موضوعه متعلق است به مجلسین شورای ملی و اعیان، پیشنهاداتی که از طرف هیئت وزرا درین مجلس عنوان میشود پس از مذاقه و مذاکره باکثرت تصدیق و بغرض تصویب به مجلس شورای ملی فرستاده میشود. برعکس آن، مواد مصوبه شورای ملی در مجلس اعیان ملاحظه و تصویب میگردد.

۶۹:-- در وقت افتتاح مجلس شورای ملی اگر مجلس اعیان منعقد نشده باشد مصوبات مجلس شورای ملی معطل نمی ماند و بعد از صحه همایونی در معرض اجرا گذارده میشود.

۷۰:-- مطالبی که در مجلس اعیان تصویب و به مجلس شورای ملی فرستاده میشود، در صورتیکه به مجلس شورای ملی قبول نشود نظر باهمیت مطلب مجلس دیگری مرکب از یک عده اعضای مجلسین تشکیل میگردد. تعداد اعضای این مجلس که بالتساوی انتخاب میشوند، اقلاً بیست نفر خواهند بود، مجلس منتخبه به مسئله متنازع فیه غور و دقت نموده رای خود را به مجلس شورای ملی ارائه میدهند، اگر بر رأی مجلس منتخبه مجلس شورای ملی موافقت نکرد موضوع بحضور ملوکانه معروض میگردد و باراده سنیه فیصله میشود.

مجالس مشاوره ولایات

۷۱:-- در مرکز نایب الحکومه گیها و حکومت اعلی و کلان یک یک مجلس مشوره تشکیل میشود.

۷۲:-- صورت انتخاب و تعداد اعضا و وظایف این مجلس در اصول نامه مخصوص آن بیان و ایضاح میگردد.

وظایف و حقوق وزرا

- ۷۳:-- امور اجراییه مملکت، بذریعه وزرای دولت که بانتخاب صدراعظم و منظوری حضور ملوکانه تعیین میشوند اداره میشود.
- ۷۴:-- ریاست هئیت وزرا مفوض است بصدراعظم در غیاب صدراعظم وزیر وزارت اول وظیفه ریاست را ایفا میدارد.
- ۷۵:-- هیچکس نمیتواند مقام وزارت را اشغال نماید، بدون اینکه مسلمان و از تبعه افغانستان باشد.
- ۷۶:-- هر یک از وزرا در سیاست عمومی دولت مشترکاً و در امور موظفه وزارت متعلقه خود مخصوصاً، بنزد شورای ملی مسئول اند بناءً علیه ذات شاهانه غیر مسئول میباشند.
- ۷۷:-- مسئولیت وزرا و سیاستی را که راجع بآنها میشود اصول تعیین خواهد نمود.
- ۷۸:-- وزرا امورات مربوطه متعلقه خود را باندازه اختیارات خود اجرا و مافوق آنرا بحضور صدراعظم تقدیم میدارند صدراعظم بدرجه صلاحیت وظایف خود اجرا نموده مافوق آنرا بحضور ملوکانه عرض و هدایت میگیرد.
- ۷۹:-- هرگاه یکی از وزرای دولت، بجرم خلاف ورزی در حدود وظیفه رسمی شان مظنون واقع شوند، مرجع محاکمه شان دیوان عالی شناخته میشود- دیگر دعاوی شخصییه وزرا که خارج وظیفه ماموریت شان باشد مانند سائر رعایا به محاکم عدلیه مراجعت مینمایند.
- ۸۰:-- وزیریکه تحت اتهام می آید الی نتیجه محاکمه و برائت آن از وظیفه رسمی معطل می ماند.
- ۸۱:-- در غیاب وزیر معین وزارت یا وکیل که عنداللزوم مقرر شود تمام اختیارات شخص وزیر را دارا میگردد.
- ۸۲:-- برای تفتیش احوال عمومییه وزرا و مأمورین یک هئیت تفتیشه باستیذان حضور شاهانه مطابق لایحه مخصوصه آن از شورای ملی انتخاب و تعیین میشود.
- ۸۳:-- تعداد وزارات و تشکیل و دوائر و وظایف شان در اصول نامه تشکیلات اساسیه توضیح یافته.

حقوق مامورین

- ۸۴:-- بالعموم مأمورین مطابق موادیکه در اصولنامه های مخصوصه ایضاح گردیده به ماموریت هائیکه لایق و مناسب باشند تعیین کرده میشوند و هیچیک از مامورین تا زمانیکه از وظیفه خود مستعفی نشود و یا از طرف دولت بنابر یک امر

ضروری لازم تبدیلی و یا موقوفی نباشد اصلاً عزل و موقوف نمیشود و مامورینیکه حسن سلوک و استقامت خدمت خودها را ابراز نمایند مطابق اصولنامه های مخصوصه استحقاق ترقی رتبه و مأموریت و مستمری را دارند.

۸۵:-- همه مامورین علی المراتب در اطاعت امر مافوق شان مطابق اصولنامه های موضوعه مکلف هستند آمران مافوق و مامورین ماتحت هیچیک امر را خلاف آن اجرا کرده نمیتوانند هرگاه از طرف آمران مافوق در اجرای کدام امر خلاف اصول بالای مامورین ماتحت امر اجرا شود مأمورین ماتحت قبل از اجرای آن به مرکز وزارت الی صدارت عظمی باید اطلاع نمایند.

۸۶:-- وظایف مامورین در اصولنامه های مخصوصه تعیین و تفریق گردیده و هر مامور موافق هدایات اصولنامه های موضوعه از وظایف موظف اش مسئول شناخته میشود.

محاکم

۸۷:-- محاکم عدلیه مرجع دعاوی عمومیه شرعیه میباشد.

۸۸:-- در محاکم شرعیه دعاوی مرجوعه مطابق مقررات مذهب مذهب حنفی^ح فیصله میشوند.

۸۹:-- همه محاکم از هرگونه مداخلت آزاد هستند.

۹۰:-- در محاکم عدلیه دعاوی بصورت علنی فیصله میشود باستثنای مسائلیکه شارع فیصله آنرا بطریق خفیه هدایت داده است.

۹۱:-- در حضور محاکم هر شخص برای محافظه حقوق خود همه وسائط مشروعه را پیشنهاد نموده میتواند.

۹۲:-- محاکم عدلیه در رویت و فیصله دعاوی باستثنای امر شرعی تاخیر و ماطله کرده نمیتواند.

۹۳:-- هیچکس خارج محاکم برای فیصله بعضی فقرات مخصوصه یک محکمه فوق العاده تشکیل داده نمیتواند.

۹۴:-- صنوف و درجات محاکم و صلاحیت شان باصولنامه تشکیلات اساسیه توضیح یافته.

دیوان عالی

۹۵:-- دیوان عالی برای محاکمه و زرای دولت عندالافتضا موقتاً تشکیل می یابد و بعد انجام اموریکه باو سپرده میشود فسخ میگردد.

۹۶:-- طرز تشکیل دیوان عالی و اصول محاکمه در آن مطابق اصولنامه مخصوصه آن اجرا میشود.

امور مالیه

۹۷:-- همه محصولات دولت مطابق اصولنامه مخصوصه آن اخذ میشود.

۹۸:-- هر سال برای واردات و مصارفات دولت یک بودجه مطابق اصل ۴۳ تنظیم کرده میشود این بودجه برای واردات دولت موازنه و برای مصارفات اساس بوده همه مصارفات از روی آن اخذ و صرف میشود.

۹۹:-- بعد از تطبیق و اجرای بودجه سالانه یک محاسبه قطعیه تنظیم میشود این محاسبه قطعیه مقدار حقیقی واردات و مصارفات این سال را حاوی میباشد.

۱۰۰:-- برای تنظیم محاسبه قطعیه و برای تنظیم بودجه و صورت تطبیق و اجرای آن اصولنامه مخصوصه موجود است.

۱۰۱:-- تخفیف و یا معافی مالیات بموجب اصولنامه مخصوصه آن اجرا میشود.

اداره ولایات

۱۰۲:-- اصول اداره ولایات از سه قاعده اساسیه مبنی است توسیع ماذونیت، تفریق وظایف، تعیین مسئولیت، بنابر قواعد مذکوره همه وظایف مامورین ولایات مطابق اصولنامه های موضوعه تعیین و تفریق کرده شده است و اختیارات مامورین نیز بر طبق اصولات موضوعه محدود است و هر مامور در وظایف خود علی المراتب نزد آمر مافوقش مسئول شناخته میشود.

۱۰۳:-- در ولایات از هر شعبه وزارت مامورین جداگانه مقرر هستند- افراد اهالی برای اجرای کار و انجام حوایج خود بشعبات مرجوعه مراجعت میکنند.

۱۰۴:-- هرگاه در یکحصه مملکت آثار عصیان و بغاوت که محل امنیت عمومی باشد حس کرده شود حکومت برای دفع بغاوت و قیام امنیت تدابیر لازمه کرده میتواند.

۱۰۵:-- تشکیل دوائر بلدییه و وظایف آن قرار اصولنامه مخصوص آن اجرا میشود.

عسکر

۱۰۶:-- صورت اخذ عسکر بموجب اصول مخصوصه آن اجرا میشود وظایف حقوق عسکری و ترقی در مناصب بموجب اصول است.

۱۰۷:-- حقوق و مناصب هیچیک افراد عسکری سلب نمیشود مگر بموجب اصول.

۱۰۸:-- تبعه خارجه در مسلک عسکری بااستثنای صنف داکتری و معلمی حربی قبول نمیشوند.

اصول متفرقه

۱۰۹:-- مصنوئیت مکاتیب یکی از حقوق اهالی است همه مکاتیب و مراسلات محصولی اهالی که تودیع پوسته میشود تا از طرف یک محکمه حکم جواز تجسس نشود در هیچ پوسته خانه و دیگر جا باز نمیشود، همچنان سربسته بمرسل الیه سپرده میشود.

۱۱۰:-- در امریکه از حضور شاهانه و یا صدراعظم بیکی از وزرا یا دیگر مامورین امر شفاهی فرموده شود باید احکام تحریری آنرا بامضای همایونی و یا صدراعظم حاصل دارند.

تعمیل و اجرای احکام مواد اصولنامه هذا را امر و اراده میفرمایم.

تحریر (۸) عقرب ۱۳۱۰- شمسی، مطابق (۱۹) جمادی الثانی ۱۳۵۰.

تعدیل اصل (۵۱) اصول اساسی

هرگاه یکی از وزارتات یا دوائر مستقله بوضع اصولنامه احتیاج حس نماید لائحه آنرا ترتیب نموده در مجلس وزرا تدقیق و بعد از تصویب مجلسین شوری و اعیان و صحه همایونی قابل التعمیل میگردد.

مورخه ۲۶ حمل ۱۳۱۳ شمسی مطابق ۳۰ ذی الحجه ۱۳۵۲ قمری

ACKKU

نمره اول

ضمیمه اصول اساسی مملکت

۱:-- مامورین وزارت خارجه، و صاحب منصبان عسکری و همچنان محصلین افغانی که به پول دولت برای تحصیل در خارج مملکت اعزام میشوند بازدواج از تبعه خارجه مجاز نیستند.

۲:-- اتباع خارجه در افغانستان قطعاً حق استملاک ندارند، با سفارت های دول خارجه مقیمین افغانستان حسب مقاولات طرفین بصورت معامله متقابله رفتار می شود.

مورخه: ۱۲ سنبله ۱۳۱۱ شمسی مطابق غره جمادی الاول ۱۳۵۱ قمری.

ACKKU

تعدیل اصل ۲ ضمیمهٔ نمبر اول

اصول اساسی مملکت

اتباع خارجه در افغانستان حق استملاک ندارند با سفارت خانه ها و قونسلگری های خارجه در افغانستان حسب مقاولات طرفین بصورت معاملهٔ متقابله رفتار می شود .

مورخه ۲۴ اسد ۱۳۷۱

ACKU